

SÈRIE 4

A tots els exercicis i opcions les puntuacions parcials de totes les preguntes, si n'hi ha són orientatives. El corrector o correctora valorarà positivament –a més dels continguts conceptuals- l'ordre de l'exposició, la precisió i el llenguatge emprat per l'alumnat i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que l'alumnat aporti, més que no pas allò que deixa de dir. També valorarà positivament l'aplicació del vocabulari correcte i claredat en l'exposició.

Opció A

Exercici 1: Text de Mendez, R y Molinero, F. Espacios y sociedades

En aquest exercici es proposa la verificació de l'objectiu terminal 11 que es correspon amb el bloc de continguts 2.1, el bloc de continguts procedimental 1.7 i el bloc de continguts actitudinals 3.2 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 5 del document de concreció de currículum ***Els espais de producció en el món.***

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts que es distribuïran de la manera que s'especifica a continuació.

1) 1punt

La idea central del text és destacar els canvis en les àrees rurals als països desenvolupats. Aquesta idea és constata a partir de tres punts:

Les causes que ha suposat l'abandonament generalitzat de les àrees rurals.

El canvi tecnològic la intensa capitalització.

La progressiva especialització del conreu i el desenvolupament ramader a més dels canvis en les explotacions agràries.

Puntuació: 1 punt que es podria distribuir equitativament entre els diferents apartats

2) 1,5 punts

Es valorarà que comenti la majoria dels canvis següents:

- mecanització
- increment del regadiu
- millora de l'adobament
- selecció de llavors i espècies
- ús massiu de productes químics

Es valorarà que comenti la majoria d'adaptacions següents:

L'adaptació a la demanda del mercat es veu en l'existència d'unitats d'explotació cada vegada més grans mitjançant reformes agràries, promoció de cooperatives i arrendament de les terres deixades de cultivar pels pagesos emigrants.

A la pregunta s'hi plantegen dues qüestions, cal donar 0,75 punts per cada una d'elles que es contesti correctament.

3)2,5 punts

L'alumne ha de fer referència als següents aspectes en la seva resposta:

Agricultura de mercat:

- elevada mecanització i tecnificació
- ús abundant de fertilitzants i pesticides
- escassa mà d'obra
- orientació de la producció vers el mercat interior o l'exportació
- es pot trobar tant en països desenvolupats com subdesenvolupats

Agricultura de subsistència

- escassa o nul·la mecanització
- abundant mà d'obra
- abundància de les explotacions familiars
- orientada vers l'autoconsum
- pròpia de països subdesenvolupats

Exercici 2: Taula d'energies que més creixen 1995-2002

En aquest text es proposa la verificació dels objectius terminals 2 i 3 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 1.2, 1.5 i amb els blocs de continguts procedimentals 1.6, 2.1, 3.2 de currículum de Geografia. També l'exercici vol verificar els aprenentatges referits al document de concreció del currículum: ***El medi com a recurs per a les activitats humanes.***

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) 1 punt.

L'alumnat ha de comentar que el quadre ens informa sobre les energies que més creixen (en %) anualment entre 1995 i 2002. Això vol dir que ens indica aquell conjunt d'energies que més es van utilitzant.(0,5 punts).

Ha de destacar que hi ha barrejades energies que es basen en recursos renovables i en recursos no renovables però que el creixement més destacat en molt és per les que es basen en recursos renovables.(0,5punts)

2). 1,5 punts.

Les semblances que poden citar entre energia renovable i no renovable és que totes dues són recursos energètics; que els dos tipus d'energia s'obtenen de la natura i que les dues s'utilitzen en l'actualitat.

La diferència més important seria la mateixa definició de cada una d'elles, és a dir, que una és il·limitada i no s'exhaureix mentre que l'altre és limitada i s'exhaureix. Altres diferències poden ser els diferents graus de contaminació entre les dues energies. O que generalment les energies no renovables estan més concentrats geogràficament i hi ha menys estats que en tenen.

Aquesta primera part de la pregunta es valorarà 1 punt.

Energies no renovable són el gas natural, nuclear, tèrmica de fuel i tèrmica de carbó i com energia renovables la solar fotovoltaica, eòlica, geotèrmica i hidroelèctrica. Aquesta resposta valdrà 0,5 punts.

3) 2,5 punts.

L'alumnat ha de comentar els principals avantatges i inconvenients de cada una de les dues fonts d'energia.

En el cas de l'eòlica es valorarà que esmenti, entre altres, que és un recurs renovable, que la primera matèria és gratuïta, que no contamina i que pot ser explotada a molts països sense que sigui necessari un alt nivell tecnològic mentre que com a principals inconvenients hi ha que no es pot aprofitar a tot arreu, que té un fort impacte visual, que és irregular la seva explotació i que té poca potència respecte a altres fonts d'energia.(1punt)

Els principals avantatges de l'energia nuclear són, entre altres, el seu elevat rendiment i que el cost de producció d'electricitat és baix. Com a principals inconvenients l'alumnat haurà d'esmentar que és un recurs no renovable, la seva perillositat, la dependència tecnològica, el tema dels residus nuclears i la durada d'explotació de les centres nuclears.(1punt)

Es valorarà que l'alumnat esmenti exemples concrets i països on s'utilitzen aquestes dues fonts d'energia.(0,5punts)

Opció B

Exercici 1: Text de C. Artigues. *Retorn de les vegeries*.

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 25 i 36 que es correspon amb el bloc de continguts conceptuals 3.1 i el bloc de continguts procedimentals 1.7 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 7 del document de concreció del currículum: ***L'organització política del territori***.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que es distribuïran de la manera següent:

1) 1 punt

L'alumnat hauria d'identificar almenys quatre idees principals:

- ✍ El territori s'organitza mitjançant les províncies espanyoles de l'any 1833 i l'organització comarcal de Pau Vila d'abans de la Guerra Civil.
- ✍ Un dels principals problemes de Catalunya és la desproporció entre Barcelona i la resta de municipis.
- ✍ Els desequilibris territorials i altres factors fan difícil organitzar un nou mapa polític.

- ✍ La classe política s'ha plantejat refer l'organització interna de forma més racional per respondre a qüestions com la descentralització i altres, adoptant la fórmula de les vegueries.

Puntuació: 1 punt que es podria distribuir equitativament entre els diferents apartats

2) 1,5 punts

L'alumne ha d'exposar els següents conceptes:

La *comarca* es defineix com una entitat local de caràcter territorial constituïda per l'agrupació de municipis contigus amb una personalitat jurídica pròpia.

El *consell comarcal* és la institució responsable de cada comarca. Està format per consellers i conselleres comarcals elegits entre els regidors i regidores dels diversos municipis de la comarca. Té competències en l'ordenació del territori, la sanitat, els serveis socials, la cultura, l'esport, l'ensenyament i el medi ambient, i altres delegades pels municipis.

L'any 1936 es va aprovar la *regió* com a divisió territorial que agrupava diverses comarques.

Puntuació: 1,5 punts que es poden distribuir a raó de 0,5 punts per apartat.

3) 2,5 punts

L'alumne ha de fer una exposició comentant els següents aspectes:

En el context de l'autonomia de la Generalitat Republicana es va constituir una Ponència d'Estudi de la Divisió Territorial de Catalunya.

Criteris que es van tenir en compte per l'elaboració de la divisió territorial :

*Estudis geogràfics i històrics

*Enquesta dirigida als municipis : a) sentiment de pertinença a la comarca
b) mercats on s'anava a comprar (per delimitar els punts d'atracció econòmica i de centralitat de la comarca)

*Possibilitat d'anar i tornar en un dia des de qualsevol poble a la capital de la comarca

* Cert equilibri de població entre les comarques

(1punt)

El 1936 s'aprova dividir Catalunya en 38 comarques i 9 regions i la seva vigència únicament arriba fins el 1939.

(0,25punts)

Amb la recuperació de la Generalitat, el Parlament de Catalunya aprova l'any 1987 la Llei de la divisió i l'organització comarcals de Catalunya que adopta la mateixa divisió territorial de l'any 1936 amb algunes modificacions com la creació de tres noves comarques: el Pla de l'Estany amb capital a Banyoles, el Pla d'Urgell amb capital a Mollerussa i l'Alta Ribagorça amb capital al Pont de Suert, i la creació dels consells comarcals.

(0,75punts)

L'any 2000 la Generalitat ha encarregat a una Comissió d'experts, la revisió del model de divisió territorial que ha proposat una sèrie de canvis com la creació de noves comarques i l'agrupament de les comarques en regions, amb l'objectiu d'equilibrar el territori i satisfer reivindicacions comarcals.

(0,5punts)

Es valorarà que l'alumne lliurement faci referència a que en l'actualitat s'està treballant en la revisió del model territorial.

Exercici 2 : Mapa principals països de destinació turística 2001.

La pregunta troba la seva correspondència en el bloc de continguts 5, en concret en l'epígraf ***Els espais d'oci i l'activitat turística al món***, pel que als objectius terminals fa referència al 16 i pel que fa als de caràcter procedimental correspon al 17 i 18.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1)punt

L'alumnat haurà de dir que es tracta d'un mapa del món, on es representa els principals països de destinació turística el 2001. Es representen els països receptors de turisme en milions, destaca en primer lloc França (75 milions), Estats Units (51), Espanya (48), Xina (31), Regne Unit (25), Canadà i Mèxic (20), Alemanya (19), Carib, Bahames i Amèrica Central (18), Polònia (17). Es representen les regions receptores del 80% dels turistes mundials (Europa i Amèrica del Nord) ... és a dir, a banda de les qüestions relacionades amb el clima (turisme de sol i platja) i l'exotisme, els principals països receptors són els països del primer món.

2) 1,5 punts

Tour operators: empreses turístiques que controlen la totalitat del procés, disposen des de les agències de viatges, a les companyies de transports i, en alguns casos, també la indústria hotelera.

Overbooking: pràctica consistent en vendre més places hoteleres de les que existeixen, amb la finalitat de no perdre diners per les baixes de darrera hora. L'origen està en el sector hotelier, darrerament el terme s'ha estès també en el sector del transport aeri, però vol dir el mateix: vendre més passatges dels que disposa el medi de transport.

Puntuació: 0,75 per definició

3) 2,5 punts

En la resposta es valorarà que l'alumnat sàpiga situar el fenomen del turisme en el marc més ampli dels espais d'oci i la indústria relacionada amb el temps lliure. Per això haurà de remarcar:

1. Que fan turisme, bàsicament, els habitants del primer món, que disposen d'una renda elevada, que el turisme forma part de la societat de consum i que

en aquests estats els seus habitants disposen d'un temps de vacances reglamentat.

2. Que el turisme s'ha convertit en una font d'ingressos i, en alguns casos, és el motor de l'economia de societats en vies de desenvolupament.
3. Que el turisme ha comportat conseqüències en els països receptors: desequilibris territorials, desigualtats socials, transformacions del territori a causa de l'elevada presència d'infraestructures turístiques, que ha acabat, en alguns casos, per malbaratar el paisatge, que era l'origen de l'oferta turística.
4. Els impactes ambientals poden anar des dels abocaments incontrolats dels creuers, fins les construccions urbanístiques sense planejament adequat, amb el conseqüent retrocés del espais arboris, esgotament dels recursos hídrics a conseqüència de la gran presència de turistes, la contaminació de les aigües, especialment com a resultat de detergents i desinfectants abocats directament a la xarxa de clavegueram sense depuració prèvia ...
5. A tot plegat, haurà d'afegir que les grans empreses turístiques són les que monopolitzen el negoci. I que, tot i suposar una injecció de diners important, els països en vies de desenvolupament n'acaben per obtenir molts pocs.

Puntuació: 2,5 punts. Que es poden aconseguir amb una introducció que relacioni indústria turística i oci (0,5punts), 1 punt destinat a procedència del turisme i les empreses que hi ha darrera i 1 punt dedicat als impactes ambientals.

SÈRIE 1

A tots els exercicis i opcions les puntuacions parcials de totes les preguntes, si n'hi ha són orientatives. El corrector o correctora valorarà positivament –a més dels continguts conceptuals- l'ordre de l'exposició, la precisió i el llenguatge emprat per l'alumnat i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que l'alumnat aportí, més que no pas allò que deixa de dir. També valorarà positivament l'aplicació del vocabulari correcte i claredat en l'exposició.

Opció A

Exercici 1: Text de M. Diaz Varela. El futur d'una indústria tradicional.

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part del objectiu terminal 12, que es correspon amb els blocs de continguts conceptuals 2.2 i 2.5 i amb el bloc de contingut procedimental 1.7 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 5 del document de concreció del currículum, ***Els espais de producció al món.***

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que es distribuïran de la manera següent:

1) 1 punt

L'alumnat hauria d'identificar les següents idees:

- ✍ La plena liberalització comercial i la desaparició del sistema de quotes a la importació causarà una commoció a la indústria tèxtil.
- ✍ Per a minimitzar els efectes que pugui comportar, el Ministeri ha elaborat un seguit de propostes com deslocalitzar tasques de producció de poc valor afegit com la mà d'obra.
- ✍ Es pretén preservar a Espanya el valor afegit de la producció com els processos de disseny, innovació, comercialització i marca, mitjançant dos plans d'ajuts destinats a incrementar les exportacions i al foment de la innovació.

Puntuació: 0,25 punts per cada idea fins a un màxim d'un punt.

2) 1,5 punts

S'entén per deslocalització el fenomen pel qual a les darreries del segle XX moltes empreses de països desenvolupats han traslladat part de les instal·lacions industrials i dels seus processos productius a països del Tercer Món en busca de millors condicions: sous més baixos, avantatges fiscals, manca de legislació laboral i mediambiental, etc. (0,5 punts)

S'entén per nous països industrialitzats un seguit de països del sud-est asiàtic com Corea del Sud, Taiwan, Hong Kong, Singapur, Malàisia, Tailàndia, Indonèsia i les Filipines. (0,5 punts)

Són estats dominats per règims polítics autoritaris i amb una mà d'obra abundant i ben preparada, que han protagonitzat un enorme creixement industrial relacionat amb el fenomen de la deslocalització. Tanmateix la seva economia encara es troba en fase d'afermament i fragilitat per la seva dependència de l'exportació i de les decisions exteriors. (0,5 punts)

3) 2,5 punts

Les principals àrees industrials del món es troben en l'anomenat *cinturó industrial* que s'estén pels Estats Units, Europa, Japó i altres països com Xina i el Sud-est asiàtic. (0,5 punts)

Tot i que la indústria es troba concentrada majoritàriament en països desenvolupats, les tendències actuals han portat a una dispersió i s'ha tendit a traslladar part dels processos industrials a països del Tercer Món en busca d'una reducció de costos basada en el baix cost de la mà d'obra i els avantatges en qüestions fiscals i legislació laboral i mediambiental que ofereixen aquest països. (1 punt)

L'evolució dels sistemes de comunicacions i de transports, basats en la rapidesa i facilitat que ofereixen les noves tecnologies i el gran creixement del volum dels intercanvis comercials, han fet possible aquest fenomen. . (0,5 punts)

La crisi en diversos sectors industrials i la pèrdua de llocs de treball que això comporta en els països desenvolupats, s'intenta compensar amb la potenciació de les indústries de producció d'alt valor afegit. . (0,5 punts)

Exercici 2: Taula de dades sobre ciutats més poblades

A l'exercici 2 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 13 i 26 que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 2.3 i amb els blocs de continguts procedimentals 1.5, 2.4 i 3.2 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 4 del document de concreció del currículum: ***L'espai urbà: cap a un món de ciutats.***

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts que es distribuïran de la manera següent:

1) 1 punt:

L'alumnat hauria de descriure en uns termes semblants als següents:

- ✍ Es tracta d'una taula de dades sobre les deu ciutats més poblades del món corresponents a tres moments diferents: 1950, 1980 i 2010. La població està expressada en milions i la font correspon a l'ONU el 1998. Puntuació: 0,25 punts.
- ✍ Es pot observar que el nombre de ciutats europees disminueix entre 1950 i 1980 i pel 2010 ja no en consta cap. Puntuació: 0,25 punts
- ✍ En canvi el nombre de ciutats asiàtiques augmenta de manera constant. Puntuació: 0,25 punts .
- ✍ Finalment, de ciutats africanes només n'hi ha una en el 2010. Puntuació: 0,25 punts.

2) 1,5 punts

L'alumnat hauria de comentar els següents aspectes:

- ✍ Les ciutats no es desenvolupen al mateix ritme a tot el món, mentre que als països desenvolupats es dona una estabilització, en els països en vies de desenvolupament el procés d'urbanització és molt ràpid. Puntuació: 0,5 punts
- ✍ Causes: En els països desenvolupats la població creix poc perquè el creixement natural és baix. A més degut als elevats preus del sòl urbà, la població jove tendeix a desplaçar-se fora de les grans ciutats buscant habitatges més assequibles i millor qualitat ambiental. Puntuació: 0,50 punts.

Pel que fa als països en vies de desenvolupament, la població urbana creix molt perquè el creixement natural és molt alt i també perquè es continua donant el fenomen de l'èxode rural. Puntuació: 0,5 punts.

3) 2,5 punts

L'alumnat hauria de comentar les següents àrees:

- ✍ Àrea central terciària o CBD: les funcions predominants són l'administrativa o de gestió, la comercial i de vegades, la cultural. Com a principals característiques es poden destacar: gran densitat de trànsit de persones i vehicles, important concentració de llocs de feina, bones comunicacions urbanes i sovint interurbanes, poca població resident i construcció en alçada. Aquestes àrees poden trobar-se en el centre de la ciutat o en zones denominades de "nova centralitat". Puntuació: 1 punt
- ✍ Àrea residencial: la funció residencial és la predominant i presenta una important diferenciació segons els nivells de renda. Així, es poden diferenciar: el eixamples de renda mitja o alta amb serveis correctes i bones comunicacions, els nuclis antics que poden presentar característiques diferents segons es tracti de zones importants pel seu patrimoni històric-artístic o bé de zones degradades amb població de renda baixa i, finalment, els barris perifèrics que també poden presentar diferències segons es tracti de zones de renda alta – amb bons serveis i ben comunicats – o zones de renda baixa sovint mancades de serveis i mal comunicades. Puntuació: 1 punt
- ✍ En algunes ciutats encara es poden trobar àrees industrials tot i que, en general, aquestes estan en retrocés degut a l'elevat preu del sòl, a la contaminació que produeixen les indústries i a la seva necessitat de connectar fàcilment amb les vies de transport. Puntuació: 0,5 punts.

Opció B

Exercici 1: text de Federico Velásquez de Castro sobre problemes ambientals.

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 3 i 36 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 1.1, 1.2, 1.3 i 1.5 i amb els blocs de continguts procedimentals 1.7, 2.5 i 3.2 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 1 del document de concreció del currículum: ***El medi físic com a recurs per les activitats humanes.***

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts que es distribuïran de la manera que s'explica a continuació:

1) 1 punt.

L'alumnat hauria d'esmentar, com a mínim, quatre de les següents idees principals:

- ? La pèrdua de la biodiversitat és un dels problemes ambientals actuals
- ? El bosc tropical compleix funcions molt importants i les conseqüències derivades de la seva destrucció afectaran greument les generacions futures
- ? Cal fixar uns límits a les activitats humanes i respectar-los
- ? Els problemes ambientals són globals
- ? Encara es pot modificar el model de desenvolupament per millorar el futur

Puntuació: 0,25 punts per cada idea fins un màxim d'un punt.

2) 1,5 punts

La definició hauria de ser semblant a la següent: model de desenvolupament que satisfà les necessitats actuals de la població sense comprometre la capacitat de les generacions futures de satisfer les seves. Puntuació: 0, 5 punts.

Com a activitats que clarament tenen efectes sobre el medi ambient es podrien citar les següents:

- ? Les activitats industrials poden provocar contaminació de l'aire i de l'aigua
- ? L'agricultura pot produir contaminació de l'aigua per l'ús de productes fitosanitaris
- ? El turisme sol provocar consum excessiu d'aigua i sòl, contaminació i degradació del paisatge
- ? El transport pot comportar un fort impacte en el paisatge, trencar ecosistemes i contaminar

Puntuació: 0, 25 punts per cada activitat.

3) 2,5 punts

Pel que fa a la contaminació, l'alumnat hauria de comentar els següents aspectes:

- ✍ Causes: Emissions de gasos contaminants produïdes per l'ús de combustibles fòssils, així com les emissions procedents de la major part de mitjans de transport i de les activitats urbanes com les calefaccions. Puntuació: 0,5 punts.
- ✍ Conseqüències: d'una banda, l'augment de la temperatura mitjana del planeta a partir de l'efecte hivernacle i el forat de la capà d'ozó, que pot provocar el desglaç dels casquets polars i per tant, la inundació de nombroses zones litorals. D'altra banda la contaminació també produeix la pluja àcida que provoca l'alteració dels sòls i de la vegetació. Puntuació: 0,5 punts.

Quant al retrocés dels boscos tropicals es poden comentar els aspectes següents:

- ✍ Causes: la pobresa i el creixement demogràfic que fan augmentar la superfície de terres destinades als conreus i a la urbanització i també l'explotació dels boscos per a la producció de fusta i com a combustible. Puntuació: 0,5 punts
- ✍ Conseqüències: la pèrdua de la biodiversitat a partir de la destrucció d'ecosistemes, la progressiva desaparició de cultures indígenes i els efectes negatius sobre el clima al reduir-se de forma dràstica l'evaporació i sobre la vegetació amb una progressiva desertització. Puntuació: 0,5 punts.

Finalment, com a exemples de zones afectades per la contaminació es podrien citar Europa central i Japó (o el nord d'Amèrica) i com exemples del segon problema l'Amazonia i Indonèsia. Puntuació: 0,5 punts a raó de 0,25 punts per cada parella d'exemples.

Exercici 2 : Mapa d'augment de població de Catalunya 1991-2002.

En aquest exercici es proposa la verificació dels objectius terminals 28, 17 i 38 que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 4.1, el bloc de continguts procedimentals 1.4 i els blocs de continguts actitudinals 1.1 i 2.3 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 3 del document de concreció del currículum ***La població i els moviments de població al món actual***.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts que es distribuïran de la manera següent:

1) 1 punt

Hi ha diferents respostes possibles perquè es demana que l'alumnat sàpiga agrupar les dades que proporciona el mapa per zones; per tant el que cal valorar especialment en la resposta és la capacitat de síntesi de la resposta assenyalant tres o quatre zones diferenciades segons l'evolució de la població en el període 1991-2002. De manera orientativa, una possible zonificació seria:

- ✍ zona litoral i prelitoral, on es produeix l'augment més important de població en aquest període
- ✍ zona d'alta muntanya occidental, amb un increment important de població.
- ✍ zona central, sud i oriental, amb creixement moderats de població, i dues bosses de disminució, una al nord, formada pel Ripollès, el Berguedà i el Pallars Jussà, i una altra al sud, del Priorat a la Terra Alta.

Cal puntuar amb 0'5 punts la capacitat d'establir una zonificació lògica i coherent i amb 0'5 punts la capacitat de distingir clarament les característiques de cada una de les zones.

2) 1,5 punts

Les comarques que han tingut el màxim augment de població són sis de la zona litoral o prelitoral (Pla de l'Estany, la Selva, Vallès Oriental, Maresme, Garraf i Baix Penedès) i dues de pirinenques (la Vall d'Aran i la Cerdanya). Cal que l'alumnat distingeixi que les causes d'aquest augment de població són bàsicament dues:

- ✍ dispersió i descentralització de la població del Barcelonès o la primera corona metropolitana / trasllat de la població des del Barcelonès o la primera corona metropolitana
- ✍ increment de l'activitat turística, de serveis i de segona residència

Les comarques que han perdut població set: tres de pirinenques o prepirinenques (Pallars Jussà, Berguedà i Ripollès), tres d'interiors del sud del país (Terra Alta, Ribera d'Ebre i Priorat) i el Barcelonès. Cal que l'alumnat distingeixi que les causes d'aquesta pèrdua de població són bàsicament quatre:

- ✍ crisi de les activitats agràries tradicionals
- ✍ escassa reconversió vers les activitats terciàries o secundàries
- ✍ crisi industrial en zones d'antiga industrialització
- ✍ increment dels preus de l'habitatge i recerca d'una millor qualitat de vida.

En la resposta cal avaluar: localització correcta de les comarques 0'25 punts, identificació de les causes de l'augment de població 0'50 punts, identificació de

les causes de la pèrdua de població 0'50 punts, i la coherència en la justificació de les causes 0'25 punts.

3) 2,5 punts

Pel que fa a la dinàmica de la població cal que l'alumnat comenti les següents característiques actuals:

- ✍ taxa de natalitat molt baixa (un 11‰ aproximadament)
- ✍ baixa taxa de mortalitat (un 8‰ aproximadament)
- ✍ lent augment del creixement vegetatiu des de l'any 2000

Com a causes d'aquesta situació caldria que esmentessin les següents:

- ✍ disminució de la natalitat i disminució de la fecunditat fins a l'any 2000, a partir del qual s'enregistra un lent augment de la natalitat provocat per l'arribada d'immigració i la procreació de les generacions plenes nascudes els anys 70 del segle XX.
- ✍ ajornament de la maternitat fins després dels 30 anys

Pel que fa a l'estructura de la població cal que l'alumnat comenti les següents característiques actuals:

- ✍ increment de la proporció de població vella, major de 65 anys (un 17% aproximadament de la població total)
- ✍ disminució important de la proporció de població jove, menor de 15 anys (un 14% aproximadament de la població total)
- ✍ elevada proporció de població immigrant, nascuda a l'estat espanyol, fora de Catalunya (un 25% aproximadament de la població), amb més de 30 anys de residència a Catalunya.
- ✍ elevada proporció de població immigrant procedent de fora de l'estat espanyol (un 10% aproximadament de la població)

Com a causes que han portat a aquesta situació en els darrers 25 anys caldria que esmentessin:

- ✍ augment de l'esperança de vida
- ✍ disminució de la fecunditat (l'ISF actual se situa a 1'4, però havia arribat a baixar a 1'2)
- ✍ entrada d'un important flux migratori procedent, sobretot, del Marroc i de diversos països sudamericans (Equador, Colòmbia) des de fa uns 10 anys.

Per avaluar la resposta cal donar: 0'50 punts si es comenten correctament les característiques de la dinàmica de la població. 0'50 punts si es comenten correctament les causes que han provocat l'actual dinàmica. 0'50 punts si es comenten correctament les estructures de la població. 0'50 punts si es comenten correctament les causes que han provocat l'actual estructura i 0'50 punts per la bona estructuració de la resposta i l'aportació de dades concretes